1.3 Munnlegu fyrirmælin eru send út beint (mannsrödd) eða óbeint (mannsrödd eða gervirödd er útvarpað með þar til gerðum búnaði).

## IX. VIÐAUKI

## LÁGMARKSKRÖFUR VARÐANDI BENDINGAR

**1. Reglur.**

Bendingar verða að vera nákvæmar, einfaldar, stórkarlalegar, auðveldar í framkvæmd og auðskildar, og mjög auðgreinanlegar frá öðrum slíkum merkjum.

Ef báðir handleggirnir eru notaðar í senn verður að hreyfa þá samhverft og til þess að gefa einungis eitt merki.

Að því tilskildu að merkin fullnægi ofangreindum skilyrðum mega þau víkja eilítið frá eða vera nákvæmari en þau sem sýnd eru í 3. lið; þau verða þó að hafa sama inntak og vera jafnskýr.

**2. Ákveðnar reglur um notkun**

2.1 Sá sem gefur merkin, hér á eftir nefndur „merkjamaður", veitir þeim sem móttekur fyrirmælin, og nefnist hér á eftir „stjórnandi", leiðbeiningar með höndum eða armleggjum.

2.2 Merkjamaðurinn verður að geta séð og fylgst með öllu verkinu án þess að stofna sér í hættu.

2.3 Skyldur merkjamanns skulu einungis felast í því að stýra verki og tryggja öryggi nærstaddra starfsmanna.

2.4 Ef tilgreindum skilyrðum í lið 2.2 er ekki fullnægt verður að bæta við einum eða fleiri merkjamönnum.

2.5 Stjórnandi verður að gera hlé á verki og biðja um ný fyrirmæli ef hann getur ekki framkvæmt þau fyrirmæli sem hann fékk á nógu öruggan hátt.

**2.6 Aukahlutir**

Stjórnandi verður að geta þekkt merkjamann auðveldlega.

Merkjamaður skal bera eitt eða annað sem gerir hann auðþekkjanlegan, t.d. stakk, hjálm, handstúkur, armbönd eða hafa í hendi spaða.

Þessir hlutir skulu vera í skærum lit, helst allir í sama lit og merkjamaðurinn einn nota þann lit.

Nr. 708 18. desember 1995

# REGLUGERÐ

**fyrir Lífeyrissjóð Norðurlands.**

**1. Nafn sjóðsins og heimili.**

1.1. Sjóðurinn heitir Lífeyrissjóður Norðurlands.
Heimili hans og varnarþing er á Akureyri.
Starfssvæði sjóðsins er Norðurland.

**2. Hlutverk sjóðsins.**

2.1. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlátnum mökum þeirra og börnum lífeyri samkvæmt ákvæðum reglugerðar þessarar.

**3. Sjóðfélagar.**

3.1. Sjóðfélagar skulu vera, með þeim undantekningum, sem nefndar eru í 3.2., allir þeir launþegar, sem náð hafa 16 ára aldri fyrir lok næsta almanaksmánaðar á undan og kjarasamningar milli samtaka vinnuveitenda og eftirtalinna verkalýðsfélaga eða viðurkenndir launataxtar þeirra taka til:
Verkalýðsfélag Hrútfirðinga, Borðeyri
Verkalýðsfélagið Hvöt, Hvammstanga
Verkalýðsfélag Austur-Húnvetninga
Verkalýðsfélagið Fram, Sauðárkróki
Verslunarmannafélag Skagfirðinga
Iðnsveinafélag Skagafjarðar
Verkalýðsfélagið Eining, Eyjafirði
Iðja, félag verksmiðjufólks, Eyjafirði
Félag byggingamanna Eyjafirði
Verkalýðsfélag Húsavíkur
Verkalýðsfélag Presthólahrepps
Verkalýðsfélag Raufarhafnar
Verkalýðsfélag Þórshafnar
Verslunarmannafélag Húsavíkur
Byggingamannafélagið Árvakur, S-Þing.
Sé starfsmanni, sem er félagsmaður í ofangreindum félögum, skylt samkvæmt lögum að vera félagi í öðrum lífeyrissjóði, veitir hlutaðeigandi starf ekki rétt til þátttöku í þessum sjóði.

3.2. Heimilt er launþega á starfssvæði sjóðsins að gerast sjóðfélagi, enda þótt hann sé ekki félagi í ofangreindum stéttarfélögum, enda sé honum ekki skylt að vera í öðrum lífeyrissjóði.

3.3. Heimilt er launþega sem gerist sjálfstæður atvinnurekandi, að halda áfram þátttöku í sjóðnum. Þá er atvinnurekanda á starfssvæði sjóðsins, heimilt að gerast sjóðfélagi. Í sambandi við biðtímaákvæði 12.-14. skal réttindatími manns, er notar sér heimildarákvæði þessarar málsgreinar til að gerast sjóðfélagi, reiknast frá lokum næsta mánaðar eftir þann mánuð, er iðgjöld berast sjóðnum fyrsta sinni.

3.4. Nú óskar verkalýðsfélag, sem ekki á aðild að öðrum lífeyrissjóði, eftir aðild að þessum sjóði, og er þá stjórn sjóðsins heimilt að veita félagsmönnum verkalýðsfélagsins og þeim, sem taka laun eftir viðurkenndum launatöxtum þess, leyfi til að gerast sjóðfélagar. Einnig er heimilt að veita félagsmönnum starfsmannafélags tiltekins fyrirtækis, aðild að sjóðnum enda eigi þeir ekki beina aðild að lífeyrissjóði með aðild að stéttarfélagi og sé ekki skylt að vera félagsmenn í öðrum lífeyrissjóði. Ennfremur er stjórn sjóðsins heimilt að veita aðild að sjóðnum einstaklingum og sjálfstætt starfandi atvinnurekendum, er ekki ber skylda til þátttöku í neinum ákveðnum lífeyrissjóði. Þá er stjórn sjóðsins heimilt að leyfa félögum og samböndum, sem standa að samningum um kaup og kjör þeirra launþega, er aðild eiga að sjóðnum, að tryggja í honum þá starfsmenn sína, sem ekki eiga aðild að öðrum lífeyrissjóðum.

3.5. Þeir, sem njóta elli- eða örorkulífeyris úr sjóðnum teljast sjóðfélagar.

**4. Stjórn.**

4.1. Stjórn sjóðsins skal skipuð sex mönnum. Þrír skulu kosnir af launþegum og þrír af vinnuveitendum. Kosning fulltrúa launþega fer fram á aðalfundi sjóðsins, en framkvæmdastjórn Vinnuveitendasambands Íslands kýs fulltrúa vinnuveitenda.

4.2. Kjörtímabil stjórnarmanna er tvö ár.

4.3. Sex varamenn skulu kosnir á sama hátt og til jafnlangs tíma og aðalmenn.

4.4. Stjórnin skiptir sjálf með sér verkum. Þó skulu fulltrúar vinnuveitenda og verkalýðsfélaga hafa á hendi formennsku til skiptis eitt ár í senn. Stjórnin skal halda gerðabók og rita í hana allar samþykktir sínar. Til þess að samþykkt sé lögmæt, þurfa fjórir stjórnarmenn að greiða henni atkvæði.

**5. Fulltrúaráð og aðalfundur.**

5.1. Aðalfundur hefur æðsta vald í málefnum sjóðsins, ef ekki er öðruvísi ákveðið í reglugerð þessari. Meðlimir fulltrúaráðs, samkvæmt 5.3., eiga rétt til setu á aðalfundi sjóðsins með málfrelsi, tillögu- og atkvæðisrétt. Allir sjóðfélagar eiga rétt til setu á aðalfundum sjóðsins, með málfrelsi og tillögurétt.

5.2. Aðalfund sjóðsins skal halda fyrir lok júní ár hvert. Stjórn sjóðsins getur boðað til aukafundar, þegar þurfa þykir. Skylt er stjórninni að boða til aukafundar, ef minnst 3 félög sem eiga aðild að sjóðnum, krefjast þess skriflega og tilgreina fundarefni. Sama gildir ef slík ósk berst frá V.S.Í. Stjórnin skal boða til fundar með skriflegu fundarboði til aðildarfélaga sjóðsins og V.S.Í., með minnst 14 daga fyrirvara. Þá skal stjórnin auk þess auglýsa fundinn í dagblaði, útvarpi eða á annan sannanlegan hátt með a.m.k. 7 daga fyrirvara.

5.3. Fulltrúaráðið skal skipað jafn mörgum fulltrúum launþega og atvinnurekenda. Fulltrúar launþega skulu þannig valdir að hvert aðildarfélag að lífeyrissjóðnum samkvæmt 3.1. kýs úr sínum hópi 1 fulltrúa fyrir allt að 200 félaga og síðan einn fulltrúa fyrir hverja 200 félagsmenn, eða brot úr þeirri tölu, ef það nemur einu hundraði eða meira. Fulltrúar atvinnurekenda skulu þannig valdir að 20 stærstu greiðendur iðgjalda til sjóðsins á næstliðnu reikningsári tilnefna einn fulltrúa hver, en framkvæmdastjórn Vinnuveitendasambands Íslands það sem á vantar jafna tölu fulltrúa atvinnurekenda og launþega í fulltrúaráðinu.
Fulltrúar skulu tilnefndir til eins árs í senn.

5.4. Í atkvæðagreiðslum, sem fara fram á aðalfundi, eða aukafundum fulltrúaráðs, skulu fulltrúar launþega og atvinnurekenda fara með helming atkvæða, hvorir um sig, án tillits til fjölda fulltrúa á fundi.

5.5. Á aðalfundi skal taka fyrir:

5.5.1 Skýrslu stjórnar

5.5.2 Kynningu og afgreiðslu á ársreikningum

5.5.3 Tryggingarfræðilega úttekt, þegar hún liggur fyrir

5.5.4 Kosningu stjórnarmanna.

Fulltrúar launþega í fulltrúaráð skulu kjósa tvo aðalmenn í stjórn, þau ár sem atvinnurekendur tilnefna einn mann í stjórn og einn aðalmann í stjórn þau ár, sem atvinnurekendur tilnefna tvo aðalmenn í stjórn. Á sama hátt skulu fulltrúar atvinnurekenda tilkynna um kjör framkvæmdastjórnar V.S.Í. á einum aðalmanni í stjórn þau ár sem fulltrúar launþega kjósa tvo aðalmenn í stjórn og um kjör tveggja aðalmanna í stjórn þau ár, sem fulltrúar launþega kjósa einn aðalmann í stjórn. Um kosningu varamanna fer með sama hætti. Kjörtímabil stjórnarmanna er tvö ár.

5.5.5 Kosningu skoðunarmanna.
Fulltrúar launþega í fulltrúaráð skulu á aðalfundi kjósa einn skoðunarmann ársreikninga og einn til vara. Fulltrúar atvinnurekenda skulu tilkynna kjör framkvæmdastjórnar V.S.Í. á einum skoðunarmanna ársreikninga og einum til vara. Skoðunarmenn eru kosnir til eins árs.

5.5.6 Kosningu löggilts endurskoðanda eða endurskoðunarskrifstofu. Einfaldur meirihluti atkvæða í fulltrúaráði ræður niðurstöðu. Verði atkvæði jöfn ræður hlutkesti.

5.5.7 Tillögur um breytingar á reglugerð sjóðsins, þegar slíkar tillögur liggja fyrir. Um tillögur um breytingar á reglugerð sjóðsins, fer skv. ákvæðum 23.

5.5.8 Laun stjórnar og skoðunarmanna.

## 6. Afgreiðsla, reikningar og endurskoðun.

6.1. Reikningsár sjóðsins er almanaksárið. Reikningar skulu endurskoðaðir af löggiltum endurskoðanda sem aðalfundur kýs og ennfremur af tveimur skoðunarmönnum sbr. ákvæði 5.5.5 og 5.5.6.

6.2. Stjórn sjóðsins er heimilt að taka á leigu húsnæði, ráða starfsfólk til að annast daglega afgreiðslu og bókhald sjóðsins eða semja við banka, endurskoðunarskrifstofu eða annan aðila um þessi störf að nokkru eða öllu leyti, og gera aðrar þær ráðstafanir, sem nauðsynlegar eru fyrir starfrækslu sjóðsins.

## 7. Tryggingafræðileg athugun.

7.1. Þriðja hvert ár skal stjórn sjóðsins fá tryggingafræðing til að meta framtíðarstöðu sjóðsins. Hann skal semja skýrslu um athugun sína og við mat á framtíðarstöðu hans, skal hann ganga út frá spá um væntanlegar verðlagsbreytingar og ávöxtun, sem byggir á reynslu liðinna ára. Í skýrslu tryggingafræðings skal koma fram hve langan tíma fjármagn sjóðsins og vextir af því nægja til lífeyrisgreiðslna.

7.2. Telji tryggingafræðingurinn rannsókn sína leiða í ljós, að fjárhag sjóðsins sé þannig háttað að ekki sé samræmi milli eigna og skuldbindinga miðað við tryggingafræðilegar forsendur, skal hann gera tillögur um hlutfallslega hækkun eða lækkun lífeyrisréttinda, er grípa skal til. Leggi tryggingafræðingur til að nauðsynlegt sé, miðað við fjárhagslega stöðu sjóðsins og óbreyttar tryggingafræðilegar forsendur, að grípa til lækkunar á lífeyrisréttindum, skal stjórnin þegar í stað kanna hvort möguleiki sé á að finna aðrar leiðir til að breyta fjárhag sjóðsins, áður en gripið verður til slíkra lækkana.

## 8. Ávöxtun fjár sjóðsins.

8.1. Stjórn sjóðsins sér um ávöxtun á fé hans. Stjórnin skal ávaxta fé sjóðsins á sem bestan hátt að teknu tilliti til öryggis og áhættu. Stefna sjóðsins er að ávaxta fjármuni hans í heimabyggð, í eins ríkum mæli og hagkvæmt og skynsamlegt er talið og nýta fjármuni hans í þeim mæli, sem skynsamlegt er talið, til uppbyggingar atvinnulífs á Norðurlandi, með hlutafjárkaupum og lánum til arðbærra framkvæmda og fyrirtækja, skv. heimildum 8.1.1-8.1.8. Stjórnin skal leggja fyrir aðalfund fjárfestingarstefnu sjóðsins, um fjárfestingar í öllum tegundum verðbréfa, s.s. vegna fjárfestinga í skuldabréfum og hlutabréfum. Stjórnin skal leggja fram sérstaklega stefnu sína í fjárfestingum í öllum tegundum hlutabréfa sbr. ákvæði 8.1.6. Skal þannig framlögð stefna samþykkjast af aðalfundi.
Fé sjóðsins skal ávaxtað á eftirfarandi hátt:

8.1.1 Í ríkisverðbréfum og verðbréfum með ábyrgð ríkissjóðs.

8.1.2 Í bönkum og sparisjóðum, sem fullnægja ákvæðum laga nr. 86/1985 og 87/1985, m.m.t. í verðbréfum útgegnum af þessum aðilum, eða með ábyrgð þeirra.

8.1.3 Í verðbréfum bæjar- og sveitarfélaga eða verðbréfum með ábyrgð bæjar- og sveitarfélaga, enda sé fjárhagur hlutaðeigandi sveitarfélaga að mati sjóðsstjórnar traustur, þegar hliðsjón er höfð af skuldastöðu þess, ábyrgðarskuldbindingum og árlegum tekjum.

8.1.4 Í verðbréfum stofnlánasjóða atvinnuveganna, fjárfestingarstofnana eða annarra lánastofnana en getið er hér að framan enda starfi þær samkvæmt sérstökum lögum eða séu undir eftirliti Bankaeftirlits Seðlabanka Íslands.

8.1.5 Í skuldabréfum tryggðum með veði í húseignum allt að 50% af brunabótamatsverði eða sé brunabótamat ekki fyrir hendi, þá af matsverði, sem ákveðið er af 2 mönnum, sem fjármálaráðherra tilnefnir, og allt að 75% af fasteignamatsverði lóða í kaupstöðum og kauptúnum. Stjórn sjóðsins er heimilt að víkja frá þessum ákvæðum ef markaðsverð eigna gefur tilefni til þess.

8.1.6 Í hlutabréfum traustra fyrirtækja, sem skráð eru á Verðbréfaþingi Íslands (VÞÍ). Hlutabréfaeign sjóðsins í félögum skráðum á VÞÍ, skal aldrei vera lægri en sem nemur 85% af heildarhlutabréfaeign sjóðsins.

Í hlutabréfum traustra fyrirtækja, sem skráð eru á Opna tilboðsmarkaðnum (OTM), enda séu regluleg viðskipti með hlutabréf þessara fyrirtækja á markaðnum og að fyrirtækin uppfylli að öðru leyti þau skilyrði varðandi eiginfjárhlutfall, heildarmarkaðsviróði hlutafjár o.s.frv., sem sjóðurinn hefur sett sér um fjárfestingar í slíkum félögum. Hlutabréfaeign sjóðsins í félögum skráðum á OTM skal aldrei vera meiri en sem nemur 15% af heildarhlutabréfaeign sjóðsins.

Í hlutabréfum traustra óskráðra fyrirtækja, enda uppfylli þessi fyrirtæki þau skilyrði, sem sjóðurinn hefur sett sér um fjárfestingar í slíkum félögum. Heildarhlutabréfaeign sjóðsins í slíkum félögum skal þó aldrei fara yfir 2% af heildarhlutafjáreign sjóðsins.

Í eignarhlutum eða hlutabréfum fyrirtækja, sem sérstaklega eru stofnuð til að sinna sérstökum þáttum í rekstri sjóðsins.

Aldrei skal verja meiru en 10% af árlegu ráðstöfunarfé sjóðsins til kaupa á hlutabréfum. Árleg hlutabréfakaup teljast í þessu sambandi einvörðungu kaup umfram sölu á hlutabréfum. Lífeyrissjóðnum skal eigi heimilt að eiga meira en 10% hlutafé í hverju fyrirtæki. Þetta ákvæði gildir þó ekki gagnvart eignarhlutum í þróunarfélögum og hlutabréfasjóðum, með dreifða eignasamsetningu eða félögum, sem sérstaklega eru stofnuð til að sinna sérstökum þáttum í rekstri sjóðsins.

Hlutabréfaeign sjóðsins samkvæmt ákvæðum þessa töluliðar skal á hverjum tíma ekki vera meira en 15% af hreinni eign til greiðslu lífeyris.

8.1.7 Í skuldabréfum og víxlum félaga með trausta eiginfjárstöðu og góða rekstrarafkomu, enda séu viðkomandi skuldabréf og hlutabréf félagsins skráð á Verðbréfaþingi Íslands.

8.1.8 Í traustum erlendum verðbréfum, sem skráð eru á opinberum verðbréfamörkuðum í aðildarríkjum Efnahags- og framfarastofnunar Evrópu (OECD). Hlutfall erlendra eigna fari þó ekki umfram 10% af hreinni eign til greiðslu lífeyris og skal stjórn sjóðsins gæta eðlilegrar áhættudreifingar í því sambandi.

8.1.9 Heimilt er sjóðnum, að eiga fasteign fyrir skrifstofur sínar.

**9. Iðgjöld.**

9.1. Iðgjöld til sjóðsins nema 10% af launum þeim, sem tilgreind eru í 9.2. eða ákveðin af sjóðstjórn samkvæmt 9.3. Sé um launþega að ræða, skiptist iðgjaldið þannig, að launþegi greiðir 4%, en launagreiðandi 6%.

9.2. Iðgjald skal greiða af öllum launatekjum starfsmanna, hverju nafni sem nefnast, og gera upp mánaðarlega. Nú eru laun greidd vikulega, og skal þá mánaðarlegt uppgjör miðast við þær vikur, fjórar eða fimm, sem lýkur í mánuðinum.

9.3. Stjórn sjóðsins setur reglur um, við hvaða tekjur skuli miða iðgjöld þeirra sjóðfélaga, sem gerast sjálfstæðir atvinnurekendur eða stunda sjálfstæða atvinnu við inngöngu í sjóðinn, svo og þeirra, sem hún veitir heimild til þátttöku sbr. 3.4.

9.4. Launagreiðanda ber að halda iðgjöldum launþega eftir af launum hans og standa sjóðnum skil á þeim mánaðarlega ásamt eigin iðgjaldahluta. Gjalddagi iðgjalda hvers mánaðar er 10. næsta mánaðar. Eigi greiðsla sér ekki stað innan þess mánaðar, skal innheimta vanskilavexti þá, sem Seðlabanki Íslands heimilar innlánsstofnunum hæsta að taka frá gjalddaga til greiðsludags.

9.5. Sjóðfélagar bera ekki ábyrgð á skuldbindingum sjóðsins með öðru en iðgjöldum sínum.

**10. Grundvöllur lífeyrisréttinda.**

10.1. Samanlögð iðgjöld sjóðfélaga hvert almanaksár skulu umreiknuð í stig, er mynda grundvöll lífeyrisréttinda hans.

10.2. Til grundvallar stigaútreikningi skal miðað við grundvallarlaun, sem tengd eru lánskjaravísitölu þeirri, sem Seðlabanki Íslands auglýsir skv. heimild í 39. grein laga nr. 13/1979. Grundvallarlaun þau sem við er miðað voru kr. 45.602 í janúar 1992 miðað við lánskjaravísitölu janúarmánaðar 1992, þ.e. 3196 stig, og tekur sömu hlutfallsbreytingu í mánuði hverjum og lánskjaravísitalan. Verði grundvöllur þessi að dómi sjóðstjórnar ónothæfur mælikvarði, skal hún ákvarða annan stigagrundvöll, svo og tengingu hans við fyrri grundvöll. Sama gildir, ef stigagrundvöllur, sem ákveðinn hefur verinn af sjóðstjórn reynist síðan ónothæfur.

10.3. Stig ársins reiknast þannig, að deilt skal í 10-föld iðgjöld sem greidd hafa verið vegna hlutaðeigandi sjóðfélaga, með grundvallarlaunum ársins samkvæmt 10.2.
Ef um maka- eða örorkulífeyri er að ræða og ef árin verða fleiri en 30 með framreikningi, skal þó aðeins reiknað að fullu stig þeirra 30 ára, sem hagstæðust eru fyrir sjóðfélagann, en að hálfu stig þeirra ára, sem afgangs verða. Ef áunnin stig eru fleiri en stig 30 bestu áranna, skal reikna áunnin stig að fullu og að hálfu mismun áunninna stiga og heildarstiga samkvæmt framreikningi.

10.4. Ekki skal reikna stig fyrir tíma eftir lok þess mánaðar, er sjóðfélagi nær 75 ára aldri.

10.5. Stig skulu reiknuð með þremur aukastöfum.

10.6. Verði iðgjöld ekki umreiknuð í stig, sbr. 10.4. fer um endurgreiðslu þeirra eftir ákvæðum 17.

**11. Ellilífeyrir.**

11.1. Hver sjóðfélagi, sem orðinn er fullra 67 ára að aldri á rétt á ellilífeyri frá sjóðnum.

11.2. Upphæð ellilífeyris er hundraðshluti af grundvallarfjárhæð, eins og hún er 1. dag hvers mánaðar, sem lífeyrir er greiddur, og nemur hundraðshluti þessi samanlögðum stigafjölda, sem sjóðfélaginn hefur áunnið sér fram að töku lífeyris margfölduðum með stuðlinum 1,4.

11.3. Heimilt er sjóðfélaga að fresta töku lífeyris til allt að 75 ára aldurs. Ef sjóðfélagi hefur töku lífeyris eftir 67 ára aldur en fyrir 70 ára aldur hækkar stuðullinn 1,4 í 11.1. um 0,0112 fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði, sem töku lífeyris er frestað frá 67 ára aldri, til margföldunar á þeim stigum, sem sjóðfélaginn ávann sér fyrir 70 ára aldur og er margföldunarstuðullinn við 70 ára aldur þá 1,8. Ef sjóðfélagi frestar töku lífeyris fram yfir 70 ára aldur allt að 75 ára aldri hækkar stuðullinn 1,8 við 70 ára aldur um 0,0126 fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði, sem töku hans er frestað og er margföldunarstuðullinn við 75 ára aldur þá 2,56. Stig, sem áunnin eru eftir 70 ára aldur skal margfalda með 1,4.

## 12. Örorkulífeyrir.

12.1. Sjóðfélagi, sem verður fyrir orkutapi, sem telja verður að nemi 40% eða meira, á rétt á örorkulífeyri úr sjóðnum, enda hafi hann

a) greitt gjöld til sjóðsins a.m.k. þrjú af undanfarandi fjórum almanaksárum og áunnið sér eigi minna en 0,4 stig hvert þessara þriggja ára,
b) greitt iðgjöld til sjóðsins a.m.k. 6 mánuði á undanfarandi 12 mánuðum,
c) orðið fyrir tekjuskerðingu af völdum orkutapsins. Aldrei skal samanlagður örorkulífeyrir og barnalífeyrir samkvæmt 14.3. vera hærri en sem nemur þeim tekjumissi sem sjóðfélaginn hefur sannanlega orðið fyrir sökum örorkunnar.

Séu sérstakar ástæður, svo sem aldur sjóðfélaga, búseta hans erlendis eða nám þess valdandi, að hann hefur ekki getað uppfyllt tímaskilyrði þau, sem nefnd eru í a-lið, er sjóðstjórn heimilt að stytta þann tíma, sem þar er krafist, í tvö undanfarandi almanaksár, enda verði talið fullvíst, að orsök örorku verði ekki rakin til tíma aftur fyrir orkutap.

12.2. Hundraðshluta orkutaps og tímasetningu þess skal ákvarða að fengnum upplýsingum um heilsufarssögu og starfsorku umsækjanda aftur í tímann, svo og áliti trúnaðarlæknis sjóðsins eða tryggingayfirlæknis. Fyrstu þrjú árin eftir orkutapið skal örorkumat aðallega miðað við vanhæfni sjóðfélaga til að gegna því starfi, er hann hefur gegnt og aðild hans að sjóðnum er tengd. Að því tímabili loknu skal skerðing starfsorku metin á ný með tilliti til vanhæfni sjóðfélagans til almennra starfa, nýrra upplýsinga um heilsufar hans og störf og árangurs af endurhæfingu.

12.3. Þegar skilyrði 12.1. um iðgjaldagreiðslutíma eru uppfyllt, miðast hámark örorkulífeyris við áunninn lífeyrisrétt samkvæmt 11. að viðbættum lífeyri, er svarar til þess stigafjölda sem sjóðfélaginn hefði áunnið sér fram til 67 ára aldurs, reiknaðs samkvæmt 12.4. Eigi sjóðfélaginn jafnframt rétt á örorkulífeyri úr öðrum sjóði, skal hann því aðeins fá lífeyri úr þessum sjóði vegna ókomins tíma, að hann hafi síðast greitt iðgjöld til þessa sjóðs. Ef rekja má orkutapið til ofnotkunar áfengis, lyfja eða fíkniefna, skal ekki reikna réttindi vegna ókomins tíma. Hafi sjóðfélagi skipt um starf og af þeim sökum hafið iðgjaldagreiðslur til þess sjóðs á síðustu 24 mánuðum fyrir orkutap, stofnast ekki réttur til framreiknings í þessum sjóði, er rekja má starfsskiptin til versnandi heilsufars, sem leitt hefur til orkutapsins. Séu skilyrði 12.1. um iðgjaldagreiðslutíma ekki uppfyllt, ákvarðast hámark örorkulífeyris í samræmi við 16.3.

12.4. Eigi sjóðfélagi, sem ekki hefur náð 67 ára aldri, er hann verður fyrir orkutapi, rétt samkvæmt 12.3. á framreikningi stiga, skal sá framreikningur vera sem hér segir:

a) Reikna skal meðaltal stiga sjóðfélaga næstu þrjú almanaksárin fyrir orkutapið. Telji sjóðstjórnin þetta þriggja ára meðaltal vera sjóðfélaganum óhagstætt vegna sjúkdómsforfalla eða atvinnuleysis, er henni heimilt að leggja til grundvallar

meðaltal stiga fleiri ár aftur í tímann og sleppa úr meðaltalinu því almanaksárinu sem lakast er.

b) Hafi sjóðfélagi haft skerta almenna starfsorku fyrir þann tíma, er hann hóf iðgjaldagreiðslur til sjóðsins, og meta má þá starfsorkuskerðingu 50% eða meira, skal reikna meðaltal stiga hans öll þau almanaksár, sem hann hefur greitt iðgjöld. Skal þá miða framreikning við þetta meðaltal að viðbættum 10% verði árleg stig með þessu móti lægri en stig reiknuð í samræmi við a-lið.

c) Nú hafa iðgjaldagreiðslur sjóðfélaga til lífeyrissjóða verið svo stopular, að þær hafa fallið niður eða verið innan við 0,4 stig á ári fleiri en eitt almanaksár eftir lok þess árs, er sjóðfélagi náði 25 ára aldri, og sennilegt má telja, að vanheilsa, áfengisneysla eða notkun lyfja og fíkniefna hafi átt þátt í stopulum greiðslum og skal þá framreikningstími styttur í hlutfallinu milli fjölda almanaksára, sem árleg stig hafa verið undir 0,4 og fjölda almanaksára frá 25 ára aldri fram til orkutaps. Sama gildir, ef stopular iðgjaldagreiðslur stafa af undanskoti frá greiðsluskyldu til lífeyrissjóða.

d) Nemi árlegt meðaltal, sem miða skal framreikning við samkvæmt liðunum a. eða b., meira en tveimur stigum, skal reikna með meðaltalinu í allt að 10 árum, en síðan skal til 67 ára aldurs reiknað með tveimur stigum á ári að viðbættum helmingi þeirra stiga sem umfram eru.

12.5. Örorkulífeyrir er sami hundraðshluti af hámarksörorkulífeyri og orkutapið er metið, sbr. þó 12.1.c.

12.6. Örorkulífeyrir greiðist ekki fyrir fyrstu þrjá mánuðina eftir orkutap.

12.7. Skylt er öryrkja, sem sækir um örorkulífeyri úr sjóðnum eða nýtur slíks lífeyris að láta stjórn sjóðsins í té allar þær upplýsingar um heilsufar sitt og atvinnutekjur, sem nauðsynlegar eru til að dæma um rétt hans til lífeyris.

12.8. Stjórn sjóðsins skal lækka eða fella niður örorkulífeyri þeirra öryrkja, sem fá starfsorku sína aftur að nokkru eða öllu leyti. Sömuleiðis ber henni að hækka örorkulífeyrinn, ef örorkan vex til muna og án sjálfskaparvíta frá því, sem hún var metin við fyrri ákvarðanir, enda hafi sjóðfélaginn á þeim tíma, er örorkan óx, ekki verið í starfi, er veitti honum lífeyrisréttindi í öðrum lífeyrissjóði.

12.9. Örorkulífeyrir fellur niður við 70 ára aldur. Ellilífeyrir skal þá ákveðinn þannig, að auk áunninna stiga skal reikna að þeim hluta, er hundraðshluti örorku segir til um, stig, sem við úrskurðun örorkulífeyris voru reiknuð sjóðfélaganum fram til 67 ára aldurs. Aldrei skal þó slík viðbót við áunnin stig vera meiri en svo, að heildarstigafjöldi hvert almanaksár verði hærri en almennt tíðkast í starfsgrein hlutaðeigandi sjóðfélaga.

## 13. Makalífeyrir.

13.1. Nú andast sjóðfélagi, sem naut elli- eða örorkulífeyris úr sjóðnum eða hafði greitt til hans a.m.k. 6 mánuði á undanfarandi 12 mánuðum og lætur eftir sig maka, og á þá hinn eftirlifandi maki rétt til lífeyris úr sjóðnum meðan skilyrði 13.3., 13.4., eða 13.5. eru uppfyllt.

13.2. Fullur makalífeyrir skal alltaf greiddur í 36 mánuði og 50% makalífeyrir í 24 mánuði til viðbótar, þótt ekki sé fullnægt ákvæðum 13.3., 13.4., eða 13.5.

13.3. Ef maki sjóðfélaga er fæddur fyrir 1945 skal makalífeyrir þó samkvæmt 13.5. lækka um 2% fyrir hvert ár, sem makinn er fæddur eftir 1. janúar 1925, 2% að auki fyrir hvert ár, sem makinn er fæddur eftir 1. janúar 1930, 2% að auki fyrir hvert ár, sem

makinn er fæddur eftir 1. janúar 1935 og 2% að auki fyrir hvert ár, sem makinn er fæddur eftir 1. janúar 1940.

13.4. Yngsta barn sjóðfélaga er 22 ára eða yngra og á framfæri maka.

13.5. Maki sjóðfélaga er að minnsta kosti 40% öryrki.

13.6. Upphæð óskerts makalífeyris er hundraðshluti af grundvallarfjárhæð, og nemur hundraðshluti þessi samanlögðum stigafjölda, sem sjóðfélaganum er reiknaður skv. 12.4. margfölduðum með 0,9.

13.7. Ekkja eða ekkill samkvæmt 13. telst ekki sá, sem skilinn var við sjóðfélagann að borði og sæng fyrir andlát hans. Réttur til makalífeyris fellur niður, ef makinn gengur í hjónaband á ný eða stofnar til sambúðar, sem jafna má til hjúskapar, en gengur aftur í gildi, ef síðara hjónabandinu eða sambúðinni er slitið án réttar til lífeyris.

13.8. Nú andast sjóðfélagi og lætur ekki eftir sig maka, og er þá stjórn sjóðsins heimilt að greiða lífeyri samkvæmt 13.1. um lengri eða skemmri tíma til aðila, sem sannanlega hefur annast heimili hans um langt árabil.

## 14. Barnalífeyrir.

14.1. Nú andast sjóðfélagi, sem greitt hefur iðgjöld til sjóðsins eða notið úr honum örorkulífeyris a.m.k. 6 mánuði á undanfarandi 12 mánuðum, og eiga þá börn hans og kjörbörn, er hann lætur eftir sig og yngri eru en 18 ára, rétt á lífeyri úr sjóðnum til 18 ára aldurs. Veiti fráfall sjóðfélagans börnunum jafnframt rétt til lífeyris úr öðrum lífeyrissjóði, skal lífeyrir úr þessum sjóði þó bundinn því skilyrði, að sjóðfélaginn hafi síðast greitt iðgjöld til þessa sjóðs.

14.2. Barnalífeyrir með hverju barni nemur kr. 9.800 fyrir hvern almanaksmánuð og breytist í hlutfalli við breytingu á lánskjaravísitölu miðað við grunnvísitölu 3196 stig. Fullur barnalífeyrir greiðist, ef árleg stig, áætluð í samræmi við 13.6., eru a.m.k. 1 stig. Séu áætluð stig færri reiknast barnalífeyrir frá sjóðnum hlutfallslega og fellur niður, ef árlegur stigafjöldi er minni en 0,5.

14.3. Sé sjóðfélaga úrskurðaður örorkulífeyrir úr sjóðnum vegna 100% örorku, öðlast börn hans, fædd fyrir orkutap eða á næstu 12 mánuðum þar á eftir, svo og kjörbörn, sem ættleidd hafa verið fyrir orkutap, sama rétt og börn látins sjóðfélaga njóta samkvæmt 14.2. Við ákvörðun lífeyrisfjárhæðar sjóðsins skal þó ávallt reikna með, að örorka samkvæmt almannatryggingalögum sé einnig 100%. Sé örorka samkvæmt 12. metin lægri en 100%, skal barnalífeyrir sjóðsins lækka í sama hlutfalli. Barnalífeyrir, sem greiddur er vegna örorku sjóðfélaga, fellur ekki niður, þótt sjóðfélaginn nái ellilífeyrisaldri.

14.4. Fósturbörn og stjúpbörn, sem sjóðfélagi hefur framfært að mestu eða öllu leyti, skulu eiga rétt á barnalífeyri. Skulu lífeyrisgreiðslur sjóðsins vegna slíkra barna vera hinar sömu og vera mundu, ef um börn eða kjörbörn væri að ræða.

14.5. Barnalífeyrir greiðist framfæranda barnsins.

## 15. Uppbætur á lífeyri.

15.1. Nú verður hækkun á grundvallarlaunum þeim, sem stigaútreikningur miðast við sbr. 10.2., eftir að lífeyrir samkvæmt 11., 12. eða 13. hefur verið úrskurðaður, og skal þá sjóðstjórn taka ákvörðun um, hvort breyting skuli gerð á slíkum lífeyrisgreiðslum og hve mikil hún skuli vera. Aldrei má þó hækka lífeyri meira en að því marki, sem tryggingafræðingur hefur lagt til sbr. 7. Uppbætur, sem ákveðnar hafa verið í samræmi við tillögur tryggingafræðings, falla ekki niður, þótt ekki verði talið fært að veita áframhaldandi hækkanir, sbr. þó 7.2.

**16. Iðgjaldagreiðslur falla niður.**

16.1. Nú falla niður launagreiðslur til sjóðfélaga vegna veikinda eða atvinnuleysis, og ávinnur hann sér þá ekki réttindi meðan svo stendur. Tímabil, er iðgjaldagreiðslur hafa sannanlega fallið niður af þessum ástæðum, reiknast ekki með, þegar úrskurða skal, hvort skilyrði um iðgjaldagreiðslutíma eru uppfyllt.

16.2. Falli iðgjaldagreiðslur niður í meira en 6 mánuði samfleytt af öðrum ástæðum en veikindum eða atvinnuleysi, telst hlutaðeigandi ekki lengur til sjóðfélaga. Skulu þá áunnin stig geymd, nema krafist sé endurgreiðslu iðgjalda samkvæmt 17.

16.3. Réttur til elli-, örorku- og makalífeyris fellur ekki niður, þótt sjóðfélagi hætti iðgjaldagreiðslu. Rétturinn miðast þá einungis við áunnin geymd stig sbr. þó 16.1. og 16.2.

**17. Endurgreiðsla iðgjalda.**

17.1. Af iðgjöldum, sem sjóðnum eru send vegna starfandi manna, sem náð hafa 75 ára aldri, sbr. 10.4., skal hann endurgreiða hluta launþega. Skal slík endurgreiðsla eiga sér stað eigi sjaldnar en einu sinni á ári.

**18. Flutningur réttinda.**

18.1. Gerist sjóðfélagi, sem fer úr þessum lífeyrissjóði, sjóðfélagi í öðrum lífeyrissjóði, sem stofnaður er að lögum eða nýtur viðurkenningar fjármálaráðuneytisins, er stjórn sjóðsins heimilt að endurgreiða öll iðgjöld, sem greidd hafa verið hans vegna, með 4% vöxtum p.a. Sama gildir, ef sjóðfélaginn kaupir sér lífeyri hjá tryggingafélagi eða stofnun, sem starfar eftir reglum, er fjármálaráðuneytið samþykkir. Það er skilyrði fyrir endurgreiðslunni, að hún gangi til kaupa á lífeyrisréttindum fyrir viðkomandi mann í þeim sjóði, er hann flyst til eða hjá tryggingafélagi eða stofnun svo sem að framan greinir. Það skal enn fremur sett sem skilyrði fyrir endurgreiðslu samkvæmt þessari málsgrein, að tilsvarandi takmarkanir gildi um endurgreiðslur eða endurkaup, þar sem réttindi eru leyfð, eins og eftir þessari reglugerð.

18.2. Fé, sem yfirfært kann að vera úr öðrum lífeyrssjóði, veitir ekki víðtækari endurgreiðslurétt en gildir í sjóðnum, sem það var yfirfært úr. Að öðru leyti setur stjórn sjóðsins um það reglur, að fengnum tillögum tryggingafræðings hans, með hvaða kjörum hún heimilar flutning réttinda úr öðrum sjóði til þessa sjóðs.

**19. Samningar um gagnkvæm réttindi o.fl.**

19.1. Heimilt er stjórn sjóðsins að gera samninga við aðra lífeyrissjóði um tilhögun réttindaflutnings o.fl. Í slíkum samningum má víkja frá biðtíma og bótaákvæðum reglugerðar þessarar í því skyni að koma í veg fyrir niðurfall réttinda, þegar sjóðfélagi skiptir um starf, og tvítryggingu réttinda, sem ekki miðast við liðinn iðgjaldagreiðslutíma. Ennfremur er þar heimilt að ákveða, að sjálfstæð réttindi í einstökum sjóðum skuli samanlagt ekki vera meiri en heildarréttindin mundu verða hjá einum og sama sjóði. Slíkir samningar eru þó ekki bindandi fyrir sjóðinn, fyrr en þeir hafa hlotið samþykki Alþýðusambands Íslands og Vinnuveitendasambands Íslands, svo og staðfestingu fjármálaráðuneytisins.

**20. Tilhögun lífeyrisgreiðslna.**

20.1. Lífeyrir greiðist mánaðarlega eftirá, í fyrsta sinn fyrir næsta mánuð eftir þann mánuð, er lífeyrisréttur myndaðist, og síðasta sinn fyrir þann mánuð, er réttur til lífeyris fellur úr gildi. Aldrei skal þó sjóðstjórn skylt að úrskurða lífeyri lengra aftur í tímann en tvö ár, reiknuð frá byrjun mánaðar, er umsókn berst sjóðnum.

20.2. Nú nær lífeyrisgreiðsla ekki fjárhæð, er svarar til a.m.k. eins stigs réttinda, og fyrirsjáanlegt er, að um sameiningu við önnur réttindi verður ekki að ræða, og er þá stjórn sjóðsins heimilt að inna greiðsluna af hendi í einu lagi samkvæmt reglum í samræmi við tillögur tryggingafræðings.

20.3. Hafi lífeyrisgreiðslu ekki verið vitjað í 5 ár, getur stjórn sjóðsins úrskurðað, að réttur til hennar falli niður, og rennur þá fjárhæðin til sjóðsins.

**21. Bann við framsali og veðsetningu lífeyris.**

21.1. Réttur til lífeyris verður eigi af hendi látinn né veðsettur.

**22. Gerðardómur.**

22.1. Vilji sjóðfélagi ekki una úrskurði sjóðstjórnar í máli, er hann hefur skotið til hennar, getur hann vísað því til gerðardóms, sem skipaður skal þremur mönnum, einum tilnefndum af Vinnuveitendasambandi Íslands, einum tilnefndum af Alþýðusambandi Íslands og oddamanni tilnefndum af Hæstarétti. Skulu þeir skipaðir til fjögurra ára í senn. Úrskurður gerðardómsins er bindandi fyrir báða aðila. Málskostnaði skal skipt milli málsaðila eftir mati dómsins.

**23. Breytingar á reglugerðinni.**

23.1. Tillögur um breytingar á reglugerð má því aðeins taka fyrir, að þær hafi borist stjórn sjóðsins fyrir apríllok, sama ár og taka á þær fyrir á aðalfundi og eigi síðar, en mánuði fyrir aðalfund. Stjórn sjóðsins skal þá þegar senda aðildarfélögum sjóðsins og V.S.Í. tillögurnar til kynningar. Ennfremur verður að geta tillagnanna í fundarboði. Hafi breytingin veruleg áhrif á fjárhag sjóðsins, að mati stjórnar, skal liggja fyrir tryggingafræðilegt mat á áhrifum hennar.

23.2. Reglugerðarbreytingin, tekur því aðeins gildi að hún hljóti samþykki a.m.k. 2/3 hluta fulltrúa launþega á aðalfundi og hafi hlotið staðfestingu framkvæmdastjórnar V.S.Í.

**24. Ákvæði til bráðabirgða. Skuldabréfakaup af Speli hf.**

Stjórn sjóðsins er heimilt að gera samning við Spöl hf. um kaup víkjandi skuldabréfa af Speli hf. vegna fjármögnunar Hvalfjarðarganga. Skuldabréfakaup þessi mega ekki nema hærri upphæð en 1,4% af hreinni eign sjóðsins, eins og hún var 31. desember 1994 m.v. verðlag þess tíma.

**25. Gildistaka.**

Reglugerð þessi gildir frá 1. ágúst 1995.

Með tilvísun til laga nr. 55/1980 staðfestist reglugerð þessi hér með.

*Fjármálaráðuneytið, 18. desember 1995.*

F. h. r.
**Áslaug Guðjónsdóttir.**

*Hermann Jónasson.*